GAZETA HANDLOWA.

Nr. 210. Warszawa, dnia 13 (25) września. Sobota. **1869.**

Cena prenumeraty: *w Warszawie:* kwartalnie rsr. 2 kop. 10; miesięcznie kop. 70. Za odnoszenie do domu dopłaca się miesięcznie kop. 5. Numer pojedyńczy kop. 5.

Na prowincyi we wszystkich urzędach pocztowych w kraju i w Cesarstwie: rocznie rsr. 9. Półrocznie rsr. 4 k. 50. kwartalnie rs. 2 k. 25.

ROK 6.

Doniesienia i uwiadomienia wszelkiego rodzaju przyjmuje Redakcya Gazety za opłatą od wiersza drobnem pismem, lub za jego miejsce po kop. 5.

Biuro Redakcyi przy ulicy Daniłowiczowskiéj w drukarni pod Numerem 619.

TELEGRAMY GAZETY HANDLOWÉJ.

Karlsruhe, 24 września. Mowa tronowa zagajająca posiedzenie sejmu kładzie nacisk na bliskie Badenu do związku północnego stosunki, zaznacza po kilkakrotnie jednakie urządzenia Badenu i związku północnego, mianowicie co się tyczy zarządu wojskowego; mowa tronowa zapowiada dalej przedłożenie izbie kilku projektów ustaw, między innemi o sądzeniu zbrodni politycznych przez sądy przysięgłych, o ślubach cywilnych i spodziewa się że cele na drodze pokojowéj osiągnięte będą.

Paryż, 24 września. Jenerał Fleury został podobno mianowany ambasadorem francuzkim w Petersburgu.

Warszawa, dnia 25 września.

Coraz więcej jest wskazówek, że dyplomacya europejska większą znowu rozwijać zaczyna czynność. Przygotowują się podobno ważniejsze kroki dyplomatyczne a jeżeli się nie mylimy, to przedmiotem zajęcia dyplomacyi są państwa południowo-niemieckie. Z wszystkich stron potwierdzają się wieści o zamierzonem do związku północno-niemieckiego przyłączeniu wielkiego księstwa badeńskiego. Przyłączenia tego zażądać ma sejm księstwa, w tych dniach zebrać się mający. Prasa wiedeńska przywiązuje zupełną wiarę do obiegających w tej mierze pogłosek i nie tai przekonania, że przekroczenie linii Menu przez Prusy czy to nastąpi w skutek żądania sejmu badeńskiego czy bez niego, doprowadzić musi do starcia z Francyą. „Neue freie Presse" pyta tedy po co Prusy przyśpieszają złączenie Badenu z północnym związkiem, kiedy kraj ten i bez urzędowego wcielenia jest już i tak czysto pruskim, rodzina panująca bowiem jest pruską, wojsko pruskie, izby pruskie i mężowie stanu pruscy.

Według więc pisma wiedeńskiego gabinet berliński powinienby czekać, lecz szkoda, że nie dodaje jak długo i na co, zwłaszcza, że jak sama przyznaje, na przekroczenie Menu ani rząd cesarski we Francyi, ani żaden inny tamże ustanowić się mogący zgodzić by się nie mógł. Owszem ze stanowiska Prus zapatrując się na położenie rzeczy, przyznać należy, że jeżeli chcą zjednoczenie Niemiec pod swojem doprowadzić do skutku przewództwem, nie mają czego czekać i że korzystać powinny z wewnętrznych kłopotów rządu francuzkiego i z nieprzygotowania Austryi. Zdaje się tedy, że Prusy w samej rzeczy tak się na sytuacyę zapatrują i że przygotowują zlanie Badenu z północą. Gdyby jednak można, pragną uskutecznicznić swój zamiar bez naruszenia pokoju europejskiego; w tym to celu przeprowadzane są obecnie układy, których domyślać się można po ruchu objawiającym się w świecie dyplomatycznym. Bez względu na możliwy stan układów między Prusami a Francyą i innemi mocarstwami, uwydatnia się z ich strony chęć pozyskania Austryi dla projektów swoich.

Pisma półurzędowe berlińskie zmieniwszy nagle ton wyrażają się nader uprzejmie o gabinecie austryackim. Pomimo ciągłych zaprzeczeń pism wiedeńskich zawsze na nowo występują pogłoski o bliskim zjeździe króla Wilhelma z cesarzem Franciszkiem Józefem. Przypuściwszy zresztą, że ten ostatni fakt nie sprawdzi się, to z drugiéj strony wielce znaczącem w przedmiocie stosunków austro-pruskich będzie zapowiadane na pewne przybycie do Wiednia następcy tronu pruskiego. Nie ulega wątpliwości, że Prusy starają się o zbliżenie do Austryi i w tym celu pierwsze ze swéj strony czynią kroki. Zaznacza to ważny zwrot w polityce obecnéj a od przyjęcia jakie propozycye pruskie znajdą w Wiedniu zależeć może dalszy rozwój wypadków w Europie. Znaczącym pod tym względem faktem byłoby odwołanie z Wiednia dotychczasowego posła pruskiego bar. Werthera i zastąpienie go przez księcia Reus, tego samego dyplomatę, który w 1866 r. zawiózł do Paryża przyrzeczenia gabinetu pruskiego, dotyczące ustępstw dla Francyi, lecz wiadomości do tych zmian odnoszące się, nie potwierdziły się dotychczas.

Nie ulega zresztą wątpliwości, że mocarstwa porozumieć się starają, a jeżeli wierzyć można doniesieniom wiedeńskim, to porozumienie ich miałoby na celu następujące okoliczności: 1) katastrofę we Francyi; 2) rozszerzenie związku północno-niemieckiego; 3) powstanie na wschodzie.

O ZNACZENIU STATYSTYKI DLA ŻYCIA.

(Dalszy ciąg—patrz Nr 209).

Pozwolimy sobie tu zacytować niektóre interesujące zdania uczonego *Queteleta* o wpływie wolnéj woli człowieka na społeczne zjawiska, (de l'influence du libre arbitre de l'homme sur les faits sociaux). „Wolna wola człowieka", powiada, ów cudowny, wszelkim prawidłom urągający się żywioł, zdaje się wszelkie nasze rachuby chcieć omylić; a jednak statystyka dowodzi zupełnie przeciwnie. W całym zakresie ludzkiéj działalności nie ma zapewne aktu, w którymby wolna wola bezpośredniéj się objawiała, aniżeli przy zawieraniu małżeństw. Otóż regestry stanu cywilnego wykazują w ślubach małżeńskich jednostajność i prawidłowość, większą jeszcze aniżeli przy urodzeniach i wypadkach śmierci; co zaś bardziéj jeszcze zadziwia to, że prawidłowość ta rozciąga się nawet do stanowiska osób śluby te zawierających, i tak jednakową jest np. liczba małżeństw we Francyi, pomiędzy kawalerami i pannami, pomiędzy kawalerami i wdowami pomiędzy wdowami i pannami, i wreszcie pomiędzy obustronnie owdowiałymi; a stosunek ten wynika nie tylko z ogólnéj liczby małżeństw we Francyi, ale napotyka się wszędzie, w każdéj prowincyi, w każdym okręgu niemal, lubo że cyfry są tu tak małe, że „wypadkowe przyczyny" zdają się wszelką prawidłowość niweczyć. „W faktycznym biegu rzeczy" powiada daléj Quetelet, zdawałoby się, jakoby od jednego końca kraju w drugi, lud corocznie się umówił, by tę samę liczbę małżeństw zawrzeć, i te pomiędzy wszystkie prowincye, pomiędzy wsie i miasta, pomiędzy kawalerów i panny, wdowców i wdowy, w równéj mierze rozdzielić. Więcéj jeszcze, mogłoby się zdawać, jakoby istniały pewne prawodawcze urządzenia, które dla każdéj klasy wiekowéj, tyle a nie więcéj małżeństw przypisują, a raczéj nakazują,—taka to prawidłowość panuje w tym względzie. A jednak nie istnieje tu żadna umowa, nie obowiązują żadne przepisy: jedynie tylko wolna wola, obok ogólnych czynników byt społeczny regulujących, stosunki te na jaw wydaje. I nie sądźcie, mówi Quetelet daléj, aby małżeństwa były jedną klasą społecznych faktów, w których taka prawidłowość się ujawnia. Z przestępstwami i karami dzieje się podobnie. Taż sama jednostajność daje się wykazać w samowolnych okaleczeniach celem uchylenia się od zaciągu wojskowego; w sumach przegrywanych w publicznych domach gry, w listach nawet niewłaściwie adresowanych i przez pocztę niewyekspedyowanych, słowem wszystko odbywa się w takim porządku, jak gdyby wszelkie bez wyjątku klasy społecznych zjawisk ulegały pewnym niewzruszonym prawom fizycznym. Nawet czyny miłosierdzia, tak zwane „uczynki dobre" tymże samym prawom ulegają.

Przybycie do Gödöllö w Węgrzech następcy tronu saskiego zostaje prawdopodobnie w związku z usiłowaniami doprowadzenia do skutku zbliżenia między Wiedniem a Berlinem. Zapowiedziane odwiedziny dworu austryackiego przez następcę tronu pruskiego są pod tym względem faktem znaczącym. Wiadomo, że był on zawsze uważany za zwolennika porozumienia z Austryą i Francyą. Podróż jego wskazywać się zdaje, że w zapatrywaniu króla Wilhelma nastąpiła w téj mierze w ostatnich czasach zmiana.

Hr. Beust już d. 24 t. m. oczekiwany był z powrotem w Wiedniu. Pisma pruskie zaznaczają, że w Baden-Baden on sam starał się o widzenie z królową pruską. Zdaniem ich zbliżenie między Austryą a Prusami dotychczas nie wielkie uczyniło postępy, reszta zależeć będzie od układów z następcą tronu. Kanclerzowi austryackiemu zaś przypisują zamiar osobistego podczas ostatniej podróży przekonania się o sytuacyi ogólnej, zarzucają mu jednak że po większej części zasięgał zdania mężów stanu, przeciwnych polityce pruskiej.

Doniesienia o stanie zdrowia cesarza Napoleona są bardzo zadawalniające, wrócił on już prawie zupełnie do zdrowia i oddaje się zwykłym zajęciom. Książe Napoleon podróżuje po północnej Francyi i Belgii, gdzie zwiedził pole bitwy pod Waterloo. Cel i znaczenie tej podróży są nieznane zupełnie. Według wiadomości z Paryża obecny minister wojny jen. Lebeouf nie na długo pozostać ma w gabinecie. Toż samo marszałek Canrobert w dowództwie armii paryzkiej zastąpiony będzie podobno przez jenerała Pelikao. W tej ostatniej zmianie umysły bojaźliwe upatrują potwierdzenie pogłosek o zamierzonem jakoby przez rząd cesarski nowem zamachu stanu. Wszelako zdaje się, że wieści o zamachu stanu są zupełnie bezzasadne, jakkolwiek oczywistem jest, że prasa opozycyjna w najnowszych czasach w zaczepkach cesarza i jego rządu przekroczyła często granice umiarkowania.

Wybory w Czechach, o ile dotąd wiadomo, wypadły przeważnie na korzyść stronnictwa narodowo-czeskiego.

Lwów, 23 września. „Dziennik Lwowski" skonfiskowany został z powodu artykułu przeciwko większości sejmowéj. Hr. Borkowski podniesie na nowo wniosek Smolki wczoraj odrzucony. Wniosek prawdopodobnie przekazany zostanie wydziałowi. Deputowany Wolny żąda ustanowienia komisyi mającej obradować nad skutecznemi środkami w celu ochrony i pomnożenia lasów.

Berno morawskie, 23 września. Książe następca tronu saski zaproszony został przez cesarza na polowanie do Gödöllö.

Praga 23 września. Z dotychazas wiadomych 36 wyborów do sejmu 34 wypadły w duchu czeskim.

Wiedeń, 23 września. Cesarz w pierwszych dniach października tu przybędzie, w celu przyjęcia następcy tronu pruskiego mającego zabawić w Wiedniu dwa dni.

Monachium, 23 września. Kanclerz austryacki przybył tu wczoraj z powrotem z Szwajcaryi. Po południu odwiedził ministeryum spraw zagranicznych i wyjechał do Salcburga.

Friedrichschafen, 23 września. Książe Karol rumuński odwiedził wczoraj bawiących tu króla i królowę wirtembergskich. Dnia 28 t. m. książe wyjeżdża do Baden-Baden.

Darmsztad, 23 września. Przybył tu książe Walii wraz z familią.

Paryż, 23 września. Z St. Cloud donoszą: Cesarz ma się dobrze i pilnie zajmuje się interesami państwa. Bezzasadnemi są pogłoski o podróży jego do Vichy oraz podróży księcia cesarskiego do Niemiec.

Florencya, 23 września. Dziś otwarte zostały posiedzenia kongresu międzynarodowego lekarzy.

Madryt, 22 września. Prim miał wczoraj konferencyę z Rivero. Rejent Serrano wyjeżdża jutro do wód w Alhama. Jenerał Pierrad wczoraj aresztowany został w Tortosa. W Tarragona aresztowano 60 osób. (*Nordd. Allg. Ztg., Ind. Bl.*)

Telegramy Handlowe.

Londyn, 22 września. *Łój* żółty świeczny petersburgski w miejscu 47; z dostawą we wrześniu i październiku $48\frac{1}{2}-\frac{3}{4}$.

Petersburg, 23 września. Wedle ogłoszonego wykazu bankowego wynoszą noty w obiegu będące 721 mil. rubli (więcéj o 94), zapas gotówki $143\frac{1}{4}$ mil. (mniéj o $1\frac{3}{4}$ mil.)

Szczecin, 23 września. (Targ zbożowy). *Pszenica* w miejscu 62—72; z dostawą we wrześniu i październiku 69, na wiosnę $69\frac{1}{4}$. *Żyto* w miejscu $47-50\frac{1}{2}$; z dostawą we wrześniu i październiku $48\frac{3}{4}$, w październiku i listopadzie $48\frac{3}{4}$, na wiosnę $48\frac{1}{4}$.

Hamburg, 23 września. (Targ zbożowy). Ceny *pszenicy* na dostawę mocniejsze i wyższe. *Żyta* ceny mocne. *Pszenica* z dostawą we wrześniu za 5.400 ℔ 119, we wrześniu i październiku $117\frac{1}{2}$, w październiku i listopadzie 117, w kwietniu i maju 116. *Żyto* z dostawą we wrześniu za 5,000 ℔ 85, we wrześniu i październiku 84, w październiku i listopadzie $83\frac{1}{2}$, w kwietniu i maju 82. W *owsie* interes spokojny. W *okowicie* spokojnie, w miejscu $23\frac{3}{4}$; z dostawą we wrześniu $23\frac{3}{4}$, we wrześniu i październiku 23, w październiku i listopadzie 22. *Kawy* ceny mocne. *Cynk* bez ożywienia. W *oleju skalnym* spokojnie, w miejscu 16; z dostawą we wrześniu $15\frac{3}{8}$, we wrześniu i grudniu $15\frac{1}{2}$: deszcz i chłodno.

Amsterdam, 23 września. (Targ zbożowy). *Pszenica* i *żyto* w miejscu bez obrotu. *Żyto* z dostawą w październiku 204, w marcu 203.

Antwerpia, 23 września. (Targ zbożowy). W *pszenicy* i *życie* interes bardzo słaby. (*Olej skalny*). Rafinowany typowo-biały w miejscu i na dostawę 56.

Brema, 23 września. (Olej skalny). Standard white interes słabszy; ceny korzystne dla kupujących.

Liverpool, 23 września. (Bawełna). Obroty wynoszą 7,000 bel. Żądania lepsze.

Middling Orleans $12\frac{3}{4}$, middling amerykańska $12\frac{1}{2}$, fair Dhollerah $9\frac{3}{4}$, middling fair Dhollerah 9[illegible], good middling Dhollerah 9, fair Bengal $8\frac{1}{4}$, new fair Oomra $9\frac{3}{4}$, good fair Oomra —, Pernam —.

Londyn, 23 września. (Wykaz bankowy). Noty w obiegu będące 23,076,435 (mniéj o 190,700), zapasy gotówki 20,192,835 (mniej o 212,385), rezerwa banknotów 11,146,455 (więcéj o 12,695) funtów sterlingów.

Paryż, 23 września (Wykaz bankowy). Zapasy gotówki 1,240,078,278 (więcéj o 6,766,031), portfel 573,599,841 (więcéj o 24,233,935), zaliczenia na papiery publiczne 97,384,950 (więcéj o 222,300), noty w obiegu będące 1,339,143,400 (mniéj o 5,246,250), kredyt skarbu państwa 197,870,421 (więcéj o 4,422,486), rachunki bieżące osób prywatnych 394,648,977 (więcéj o 24,355,914) fr.

(*W. T. B., T. B. f. N. D*).

Warszawa, 25 września. (Sprawozdanie tygodniowe o zbożu i produktach).

Targi zagraniczne odznaczyły się i w ubiegłym tygodniu ograni-

---

Quetelet tak kończy: Czyżby ztąd wynikło, aby wolna wola ludzka nie istniała? Nie sądzę; mniemam tylko, iż wolność ta w bardzo szczupłych porusza się granicach, i przy społecznych zjawiskach odgrywa rolę *przypadkowéj przyczyny*. Zostawiając atoli na boku poje dyncze indywidua i ogół tylko wypadków biorąc na uwagę, dostrzegamy, że działania przypadkowych przyczyn *neutralizują się* i równoważą się wzajemnie w ten sposób, że zostają tylko *prawdziwe przyczyny*, mocą których społeczeństwo istnieje i utrzymuje się... Możność ułożenia *moralnéj statystyki*, i wyciągania z niéj pożytecznych wniosków, zależy głównie od tej kardynalnej prawdy, że wolna wola człowieka rozwiewa się i pozostaje bez skutku, skoro spostrzeżenia rozciągają się na większą liczbę indywiduów. Wtedy dopiero dają się rozpoznać stałe niezmienne czynniki, które systemem społecznym rządzą, i *modyfikacya tychże przyczyn staje się konieczną*, jeżeli korzystne zmiany w społecznym bycie mają być zaprowadzone.

Wielki, głębokomyślny Spinoza niegdyś nauczał: „Ludzie sądzą się być wolnymi dlatego, że są świadomi swych czynów, ale nie znają przyczyn, które je warunkują... Niemowlę sądzi, że pragnie mleka matki swobodnie; dziecię gniewne, że chce zemsty; tchórz, że własnowolnie ucieka, opiły, że mówi z natchnienia wolnego umysłu; dziecko, głupiec, gaduła i mnóstwo innych ludzi tego rodzaju, mniema tak samo, t. j. że mówią z wolnéj woli, podczas gdy w istocie popędowi mówienia oprzeć się nie mogą."

To, co wielki myśliciel w duchu poznał, statystyka z matematyczną pewnością dowiodła.

A więc, jeżeli zjawiska społecznego życia pod jednaką modłą i w jednakich cyfrach nam się ukazują, niepozostałażby nam już żadna droga do wyboru? Nie wypadałożby nam już nic, jak tylko w stoickim spokoju i z wiarą w nieubłagany jakiś fatalizm, bezczynnie się przypatrywać nieunikionemu biegowi rzeczy?

Bynajmniéj! (Dalszy ciąg nastąpi).

czoną czynnością; wszędzie panował brak chęci kupna, i jakie takie tranzakcye wywołane były tylko obniżeniem ceny ze strony posiadaczów.

Z powodu świąt u izraelitów targi tutejsze trwały tylko przez środę, czwartek i piątek. Dowozy *pszenicy* były małe. Najlepszych gatunków i pośledních nie dowieziono; ceny w ogóle podniosły się o kopiejek 30. Lepszą pszenicę wagi zwyczajnej płacono od rs. 7—rs. 7 kop. 50; średnią rs. 6 kop. 30—rs. 6 kop. 90. Kupowano na spożycie i trochę do cesarstwa.

Żyta dowozy dobre; kupowano na spożycie miejscowe, dla liwerantów i na wywóz zagraniczny. Ceny obniżyły się o 10—15 kop. na korcu. Płacono rs. 4 kop. 20—rs. 4 kop. 35.

Jęczmień. Dowozy średnie, ceny niezmienne. Za czterorzędowy płacono rs. 3 kop. 30—rs. 3 kop. 45, za dwurzędowy rs. 3 kop. 50—rs. 3 kop. 60.

Owies. Dowozy średnie, ceny utrzymały się na stanowisku zezłotygodniowem. Płacono rs. 2 kop. 10—rs. 2 kop. 25.

Groch. Dowozy małe; płacono za polny rs. 4 kop. 35—rs. 4 kop. 65.

Siemię lniane płacono po rs. 6 kop. 75—rs. 7 kop. 5.

Ceny *mąki* niezmienione.

Okowity ceny przy szczupłych tylko dowozach wzmocniły się; płacono rs. 1 kop. 22 do rs. 1 kop. 24 za garniec.

Cukier. Niekorzystne okoliczności towarzyszące temu produktowi jak brak gotówki, wielka ilość ofiarujących, ciągłe wyczekiwanie spekulantów i bliskość nowej kampanii, wywierają ciągle nacisk na ceny. Sprzedano pierwsze gatunki jak Hermanów, Ostrów, Guzów, Oryszew, Sanniki i Walentynów po rs. 4 kop. 05, drugie zaś gatunki jak Łyszkowice, Elżbietów, Dobrzelin, Leonów, Konstancya i Mayerhoff po rs. 3 kop. 90 i cokolwiek wyżej. Za inne gatunki płacono stosunkowo niżej.

Za mączkę płacą rs. 3 kop. 75 do rs. 3 kop. 80, biała i sucha ciągle poszukiwana, brak jej. Za kawały płacą rs. 3 kop. 60 do rs. 3 kop. 65 za kamień 24 ℔.

Łoju ceny pozostają w tendencyi ku podwyżce, zakupiono w ubiegłym tygodniu do 1500 pudów przez fabrykantów tutejszych i prowincyonalnych po cenie rs. 6 za pud.

Wełna. Od ostatniego naszego sprawozdania obroty w interesie wełny były dość ożywione. Sprzedano do 2000 cetn. Kupującymi byli fabrykanci z cesarstwa i spekulanci: Zachert z Supraśla nabył około 300 cetn. do Rygi kup. 100, Ch. B. Zakheim 700, Walkowisher 300, inni spekulanci 200 cetn. Tutejsi fabrykanci i spekulanci nabyli około 400 cetn.

Płacono za gatunki średnie od 62—68 tal., za średnio-cienką 70—75 tal., za wysoko cienką 80 do 90 tal. Gatunki cienkie bardzo są poszukiwane przy mocnych cenach. Ceny wełny za granicą wprawdzie się trzymają, o podwyżce jednak nie słychać.

W innych produktach interes małoznaczny, w ostatnich jednak dniach rozwinął się znaczny interes w maśle, które bardzo jest do Rygi poszukiwane.

Korrespondencye Gazety Handlowéj.

Z podróży do Granicy, 20 września. Ta część kraju, którą z obu stron kolei warszawsko-wiedeńskiéj widzieć można, a po któréj 20 lat temu niejednokrotnie przejeżdżałem, niestety, żadnego postępu w rolnictwie nie uczyniła. Ta sama odwieczna, w wąziuchne zagony, bez rowów, uprawa gruntów; widoczne, nawet i po ściernisku, oznaki ubogiéj roślinności; chude szkapy robocze i woły, którym zdaleka wszystkie żebra policzyć można, a jeszcze nędzniejsze krowy, co to zamiast mleka tylko utrapieniem właścicieli swych obdarzać są w stanie —, oto i wszystko, co razem wzięte najsmutniejszą i zbyt długą galeryę ledwo żywych obrazów prezentuje.

Od Częstochowy, o wiorst kilkanaście, do M. zboczyłem i tu wcale inną postać rzeczy gospodarskich ujrzałem. Urodzaje znakomite; to też pod każdym względem nietylko dostatek, ale nawet i obfitość wszystkiego na każdym kroku znać tu było; a przytem najmniejszéj skargi na brak lub drożyznę robotników, sług czy też oficyalistów nie słyszałem, jakoż i o niby nie dość dobrych cenach zboża mowy nie było wcale. A wszystko to li tylko *przez kupno materyałów roślinnych*, w bardzo krótkim przeciągu czasu, albowiem w niespełna sześć lat osiągnąć się dało. Szczegółowego sprawozdania o tem rzec można prawdziwie postępowem gospodarstwie podać do wiadomości powszechnéj nie omieszkam; do obecnéj zaś notatki to tylko dodam, iż obfite deszcze na całéj przestrzeni od Warszawy do Granicy bardzo i bardzo w czas wypadły: gdyż bez nich wątpić należy, aby odsiane już oziminy dobrze powschodzić mogły. Kartofle powszędy, a nadewszystko włościanie, na dobre już zbierają. Plon tych, o ile słychać, w braku lepszego,—zadawalniający. *P.*

Z powiatu nowo-mińskiego, 23 września. Pogoda, lecz chłód jesienny. Zasiewy wschodzą pięknie. Kartofle dają dziesiąty plon w rezultacie. Buraki rozpoczęto wyrywać; spodziewają się stu korcy z morgi.

W Kałuszynie dziś płacono: pszenicy korzec rs. 6 kop. 50; żyta korzec rs. 3 kop. 80; jęczmienia korzec rs. 2 kop. 90; owsa korzec rs. 1 kop. 95; kartofli korzec kop. 80; masła ℔ kop. 20; ser średni kop. 13; gęś średnia kop. 60; kurczę duże kop. 15; wieprz średni rs. 25. *L. Mik.*

Petersburg, 21 września. (Giełda). Weksle znowu dzisiaj bardziéj ofiarowano jak żądano. W interesie wywozowym brak ożywienia podczas gdy przywóz dosyć jest znaczny. Papiery publiczne nie odgrywały dzisiaj żadnéj roli na giełdzie, gdyż wysyłka takowych zagranicę ani przysłanie ich tutaj, nie opłaca się.

O weksle na Londyn po $29\frac{15}{16}$, na Paryż po 314 bardzo się dopytywano; za ostatnie płacono w końcu $313\frac{1}{2}$. Obroty w wekslach na Amsterdam drobne, na Hamburg $27\frac{1}{8}$ bardziej ofiarowane. Weksle na Londyn z dostawą w październiku $30\frac{1}{16}$, w grudniu $30\frac{1}{8}$ płacono, i po tej cenie pozostali nabywcy.

Imperyałów nie było na targu oprócz małéj partyi, za którą żądano rs. 6 kop. 60 ale nie znaleźli się po téj cenie nabywcy.

W papierach publicznych usposobienie słabe, spekulanci chcą realizować i nie mają chęci do kupna; publiczność zachowuje się biernie. Starych papierów solidnych jak: pożyczka 2, 6, 7, 8 i 9 seryi, pożyczka 3% i $4\frac{1}{2}\%$ anglo-rosyjska, nie widać wcale.

Za 5% pożyczkę 5 seryi $87\frac{7}{8}$ żądano, nie ma nabywców.

Pięcioprocentowe bilety bankowe 1 emisyi 87, 2 em. 86, 3 em. $84\frac{1}{2}$.

Listy zastawne ruskie $101\frac{1}{2}$ żądano.

Pożyczka premjowa 1 em. 160 płacono, 161 żąd. 2 em. 156 płacono, 157 żądano. Akcye dróg żelaznych zaniedbane; wielkiego towarzy. 154—$154\frac{1}{2}$, rybińskie $106\frac{1}{2}$, dynaburgsko-witebskie $126\frac{1}{2}$ żąd. warszawsko-terespolskie 115 żądano; w akcyach rygsko-mitawskich, kowieńsko-libawskich, kineszmo-iwanowskich nie ma ożywienia. Pieniędzy skąpo. Dyskonto 6%. Zaliczek na papiery publiczne i akcye znaleźć nie można.

Akcye towarzystw ubezpieczeń od ognia: pierwszego 535 rs. płacono 540 żądano za 400; drugiego 180 rs. żądano za 150; Salamandry rs. 257 płacono za rs. 250; petersburgskiego rs. 200 żądano za 200; moskiewskiego rs. 234 płacono za rs. 200, ruskiego rs. 90 żąd. za rs. 50.

Łoju żółtego świecznego prima kupiono do 2000 beczek, w miejscu po $56\frac{1}{4}$—$56\frac{3}{4}$ rs. a z dostawą we wrześniu po rs 57—$57\frac{1}{4}$; z dostawą w sierpniu 1870 r. 800 beczek przedano z zadatkiem po rs. 57. W ogólności w interesie łoju panuje usposobie nie mocne.

Kronika wiadomości krajowych i zagranicznych.

Wczoraj około godziny 6 przed wieczorem, po zamknięciu składu wyrobów tabacznych pod firmą S. Neumark w domu pod Nr 651 przy ulicy Przejazd, dostrzeżony został dym wybuchający ze szczelin drzwi i okna tegoż sklepu.

Natychmiast dano znać o tem straży ogniowéj; nim ona wszelako zdążyła przybyć, policya wyłamawszy drzwi, zdołała płomień, a raczéj tlenie się zupełnie prawie przydusić. Zdaje się, że strata bardzo małoznaczna, gdyż dobrze opakowane wyroby tabaczne, nie mogły się w tak krótkim czasie przejąć dymem. Skład ten, jak pokazuje znak przybity, był ubezpieczony w „Ruskiem Towarzystwie."

— *Jarmarki nasze* w ogóle zamierają, dzieje się to skutkiem rozwoju coraz większego komunikacyi, wprowadzenia w życie instytucyi i ulepszeń handlu regularnego, wzrostu i zagęszczenia ludności. Jarmark ostatni w Łowiczu poszedł, podobnie jak łęczyński wcale nie świetnie.

— *W Wieliczce* zawaliła się powała nad komorą „Lenthner" na poziomie Austryackim w długości 60 sążni. Nikt szwanku nie poniósł, robotnicy bowiem słysząc trzaskanie powały zawczasu się usunęli.

— *Nowy sposób przygotowywania gazu.* Z Indyj donoszą o nowym wynalazku, który, jeżeli się ta wiadomość sprawdzi, dokona przewrotu

w dotychczasowym sposobie przygotowywania gazu do oświetlania. W Darjeeling i Kalkucie odbyły się podobno próby pomyślne z gazem do oświetlania, który przygotowują z odcieków kanałowych. Ciekawostkę tę podajemy na wiarę „Ostsee-Zeitung“.

— Przywóz wytworów do Anglii wynosił w pierwszych siedmiu miesiącach r. b. 16,303,767 cetn. pszenicy (w r. z. 20,706.791) z których 5,165,492 cetn. z Ameryki północnej (w r. z. 4 357,616 cetn.), 3,840,612 cetn. z Rosyi (w r. z. 5,371,632 cetn.), 2,652,741 cetn. z Prus (w r. z. 2,402,419) i 1,243.247 cetn. z Turcyi i księstw naddunajskich (w r. z. 2,367,644 cetn.), Egipt wysłał tylko 458,522 cetn. (w r. z. 2,528,211). W tymże czasie przywieziono jęczmienia 5,087,086 cetn. (w r. z. 3,283,592 cetn.), owsa 3,197,514 (w r. z. 4,752,823 cetn.), grochu 462,090 cetn. (w r. z. 491,101 cetn.), fasoli 1.095,057 cetn. (w r. z. 1.346,151 cetn.), kukurydzy 8,681,048 cetn. (w r. z. 5,816,623 cetn.) a mąki pszennej 2,349,548 cetn. (w r. z. 1,689,447 cetn).

— *Koleje żelazne*: W Prusach obecnie buduje się lub ma się budować około 600 mil. Między innemi linie: Poznań-Inowrocław, Toruń-Bydgoszcz Toruń-Insterburg, Piła-Tczew Ruchbank-Känigshain 57 m.; Tarowice-Somowice, Schopinitz Dietzig 4 m.; Stołupiany-Gdańsk; Lignica-Głogowa; Kistrzyn-Altdamm; Sagan Sorawa Wrocław-Mittelwalde; Marchijsko-Poznańska i t. d.

— *Rozprawa*: O zmniejszeniu liczby godzin pracy w fabrykach i pracowniach rzemieślniczych, p. Al. Makowieckiego wyszła w tych dniach w oddzielnéj odbitce.

— *Dla najwyższego trybunału handlowego* Związku Północno-Niemieckiego zakupiono w Lipsku gmach za 85,000 tal.

ОБЪЯВЛЕНІЕ.

Горный Департаментъ объявляетъ во всеобще свѣдѣніе, что пріостановленная временно продажа желѣза и прочихъ горнозаводскихъ издѣлій въ Варшавскомъ Главномъ Казенномъ Магазинѣ, на углу Граничной и Королевской улицѣ вновь открыта и производится но существоравщемъ прежде правиламъ.

Wydział Górnictwa podaje do powszechnéj wiadomości, że wstrzymana chwilowo przedaż żelaza i innych wyrobów górniczych w Magazynie Rządowym w Warszawie, przy ulicy Królewskiéj i Granicznéj, na nowo została otwartą i uskuteczniać się będzie na tychże samych jak poprzednio zasadach.

г. Варшава, 11 Сентября 1869 года.

Завѣдывающій Горнымъ Департаментомъ *Антиповъ*.

Начальникъ Отдѣленія *Соболевскій*.

Правитель Канцеляріи *Бричевичъ*.

(Nr 481—1—3) (D. W.)

Kursa telegraficzne.

(*Ajencyi Rudolfa Okręt*).

Petersburg, dnia 24 września.	z dnia 24			z dnia 21		
	za rubel srebrny			za rubel srebrny		
Weksle na Londyn 3 mies.	—	30	29¾	—	30	29 15/16
ditto „ Hamburg 3 „	—	—	26 15/16	—	—	27⅞
ditto „ Amsterdam 3 „	—	—	148½	—	—	150
ditto „ Paryż 3 „	—	—	312	—	—	313¼
ditto Berlin 15 dni za 100 R.	—	—	—	—	—	—
5ta Pożyczka Stieglitza	—	—	—	—	—	—
6ta „ „	—	—	—	—	—	—
7ma „ Rotschilda	—	—	—	—	—	—
Nowa Pożycz. Premio. z r. 1864	—	—	155	—	—	161
„ „ 1866	—	—	152	—	—	156
5% Bilety Bank. 1e —. 2e.	—	—	87⅜	—	—	87¼
Akcye Wielkiego Towrz. dróg żela.	—	—	150¼	—	—	154¼
Obligacye „ „ „	—	—	—	—	—	—
Akcye dr. żel. Warsz. Terespolskiéj	—	—	116	—	—	116
„ „ „ Wiedeńskiéj	—	—	69	—	—	69
5% Listy Zastawne Ruskie	—	—	—	—	—	—
Imperyały 660	—	—	—	—	—	—
Dyskonto 6%						

Kursa Giełdy Warszawskiéj.

	z dnia 25		z d. 24
Monety i Banknoty.	żądan.	płacono	
Półimperiał................Rs.	—	—	6.55
Napoleondor............... „	—	—	—
Dukat ważny.......... ..... „	—	—	3.70
Rubel srebrny.............. „	—	—	—
Talar pruski..... (—%) „	—	119	—
Gulden Austryacki.. (— %) „	—	66 ¹/	—
Papiery publiczne.			
Listy zastawne 100 rs. 1-a ser.	89.98	89.48	90.50
Listy zastawne 100 rs. 2-a ser.	89.98	89.48	90.50
4% Listy likwidacyjne.. .. „	73.73	73. 7	74.25
Obligi Towarz. Kre. Z. za 100 Rs.	—	100.17	100
Obligi Skarbowe rs. 100.... „	—	—	84.50
„ cząstkowe złp. 500 .. „	—	—	112.50
Certyfi. ban. A. złp. 300... „	—	—	56.25
„ „ B. 200 op. kup. „	—	—	37
„ „ ditto bez proc. „	—	—	28
Akcye kol. żel. W. W. %.. „	70	—	—
3% oblig. W. W. 500 fr... „	—	—	—
Akcye kol. żel. W. B. ..... „	72	—	—
Akcye Żeg. Par. rsr. 100.. „	—	—	—
Bilety skarb. 100 rsr...... „	—	—	—
Cert. kom. likw. 100 rsr... „	—	—	—
5% bil. Pań. 100 rsr. op. kup. „	—	—	—
4% metal. za sier. (za 100 rs.) ... „	—	100.50	100.50
ditto za luty %.. „	—	102	102.
5-ta pożyczka ... „	—	—	87
6-ta „ ... „	—		—
Akcye wielkiéj kompanii	—	—	—
kolei żel. za 125 rs........ „	—	—	150
4½% obl. dtto 2000 f. 500.. „	—	—	—
5% poży. rossyjskiéj z r. 1864 „	155.	—	157.50
„ „ „ 1866 „	152	—	—
5% Listy zastawne rossyjskie. „	—	—	—
5% Akc. kol. żel. W. Teres . „	—	—	—
Obligi ditto ditto..... „	—	—	—
5% „ Fabr. Łodźkie..... „	—	—	—
Weksle.			
Berlin 100 t. 2 m. (131½ 131)	118.20	117.90	117.45
ditto krótki (— 130 „	—	117.90	117.30
Gdańsk dit. dit.(— 130) „	—	—	117.30
Moskwa 100 rs. 1 emis..... „	—	—	—
Petersburg 100 rs. krótki... „	—	—	—
ditto 1 mies. .... „	—	—	—
Wiedeń 150 fl. 2 m. (109 —	98.10	—	—
Hamburg 300 Bmk. ditto... „	—	—	—
Londyn 1 ft. st. 3 mies..... „	8.10	—	8. 6½
Paryż 300 fr. 2 mies........ „	96.75	96.45	96

Wartość kuponu: List. zast. 102²/₉. L. likw 126²/₃ Obl. sk. 193⅓. Poż. prem. 1 em. 98²/₃., 2 em. 15¹/₉.

Kursa walut zagranicznych dziś wyższe, obroty w wekslach bardzo ogr. Listy zast. i listy likw płacono niżej, inne papiery były niżej ofiar.

Kursa telegraficzne.

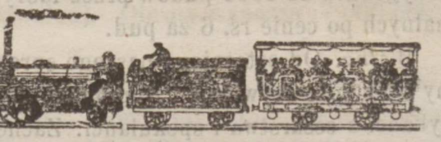
(*Ajencyi Rudolfa Okręt*)

Berlin, dnia 24 września.	z d. 24	z d. 23
Bilety Banku Rossyjskiego 90 rs.	76⅛	76⅜
Wexle na Warszawę z tet. kr. dto	76	76
dto „ Petersburg 3 tyg. za 100 rr.	84¼	84¼
dto „ „ 3 mies. dto	83⅜	83⅜
dto „ Londyn 3 mies. za 1 f. st.	—	6.24
dto „ Paryż 2 „ 300 fr.	—	81 5/17
dto „ Hamb. 2 „ za 300 bmk.	—	150⅜
dto „ Wiedeń 2 „ za 150 złr.	82⅛	82⅜
Listy zastawne 4% . . . za 90 rs.	68	69¼
Listy likwidacyjne	55½	56¾
Obligacye skarbowe 4% .. dto	67⅜	67⅜
Koleje Rosyjskie po 125 rs. za 93 rs.	96¼	96¾
Akcye Drogi Żel. Terespolskiéj...	90	—
Obligacye Drogi Żel. Terespolskiéj	79½	79½
Akcye Drogi. Żel. Warsz.-Wied...	56	56¼
Akcye Drogi Żel. Warsz.-Bydg...	—	59
1-sza pożyczka premiowa z r. 1864	124½	125
2-ga „ „ z r. 1866	122½	123
5% Pożyczka Stieglitza . . .	—	—
5% Listy Zastawne Ruskie. . .	—	—
Żyto na targu ... (za wispel z 2000 f. cel. czyli 2442 fut. ros. w jesien)	49½	50⅜
dto „ dostawę.	49¼	50¼
Dyskonto. 5%		
Wiedeń.		
Wexle na Londyn..........	122.80	122.50
„ „ Hamburg...............	90.10	90
„ Paryż..	48.70	48.60
Pożyczka Narodowa............	66.70	67.60
5-proc. Metaliki	57.80	58.65
Akcye Banku Kredytowego.....	250.	258.
Dyskonto.......... 5%		
Paryż.		
Renta 3%	70.30	70.60
Renta włoska........	52.	52.60
Akcye Kredytu Ruchomego	211	211
Dyskonto ...-..... 2½%		
Londyn.		
3% Papiery (Consols)	—	92⅝
Dyskonto. 1. . 2/2%		

Targ zbożowy. Interes ogr.

Wysokość wody na rzece Wiśle pod Warszawą dnia 25 września stóp 1 cali 10.

Deszcz.

KOLEJE ŻELAZNE

ODCHODZĄ:

Z Warszawy: Do Sosnowca i Granicy, pociąg pospieszny o godzinie 6 minut 30 rano i pociąg osobowy o godzinie 11 rano. Do Alexandrowa, pociąg osobowy o godzinie 1 minut 33 po południu i pociąg pospieszny o godzinie 6 minut 30 rano. Do Terespola, pociąg osobowy o godzinie 10 rano. Do Petersburga, pociąg pospieszny o godzinie 11 rano i pociąg osobowy o godzinie 11 w nocy.

PRZYCHODZĄ:

Do Warszawy: Z Sosnowic i Granicy, pociąg pospieszny o godzinie 8 minut 51 w wieczór i pociąg osobowy o godzinie 5 minut 28 po południu. Z Alexandrowa, pociąg osobowy o godzinie 3 po poładniu i pociąg pospieszny (razem z Granicznym). Z Terespola pociąg osobowy o godzinie 5 minut 36 po południu. Z Persburga, pociąg pospieszny o godziuie 5 minut — po ołudniu i pociąg osobowy o gogzinie 4 minut — ano.

Poczty odchodzące z Warszawy.

Codziennie:

Do Radomia o godz. 10 rano, omnibus;— do Lublina o godz. 1 popoł., kareta;— do Łomży o godz. 2 popoł., kareta;— do Lublina o godz. 6 po poł., omnibus;—do Sochaczewa o godz. 6 po poł., omnibus;— do Radomia o godz. 6 minut 30 po poł., kareta. Oprócz tego wyprawiana zostaje:

W Poniedziałek. Do Piaseczna o godz. 12 w południe wózkowa.

Warszawa, dnia 13 (25) września 1869 r.— Za pozwoleniem Cenzury Rządowéj.—W Drukarni Gazety Polskiéj.— Redaktor [illegible] Okręt.

Dodatek

DODATEK DO Nr 210 GAZETY HANDLOWEJ.

Dyrekcya Dróg Żelaznych
Warszawsko-Wiedeńskiéj i Warszawsko-Bydgoskiéj.

Podaje do powszechnéj wiadomości, że od dnia 6 (18) września roku bieżącego po dzień 6 (18) października tegoż roku włącznie przyjmowane będą przez naczelnika kancelaryi dyrekcyi, każdodziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny dziewiątéj z rana do godziny trzeciéj po południu, deklaracye na papierze stemplowym ceny k. 15 spisane, na dostawę w r. 1870 materyałów dla warsztatów mechanicznych, tudzież magazynu exploatacyjnego dróg żelaznych warszawsko-wiedeńskiéj i warszawsko-bydgoskiéj, mianowicie:

Żelaza walcowanego,
Stali i innych metali,
Blachy,
Bali i desek,
Węgli kowalskich, drzewnych i koksu,
Skór,
Wyrobów gumowych,
Wyrobów powroźniczych,
Tkanin,
Wyrobów pasamonicznych,
Oleju, farb, wyrobów chemicznych i minerałów,
Wyrobów szklannych,
Narzędzi i sprzętów,
Pilników do nacinania,
Odlewów żelaznych,
Drutu, gwoździ, sztyftów, szrubów, nitów
Tłuszczów,
Materyałów włóknistych i innych przedmiotów.

Szczegółowe warunki co do powyższych dostaw jako też wykazy dostawiać się mających przedmiotów, przejrzane być mogą w biórze naczelnika kancelaryi dyrekcyi, w godzinach wyżéj oznaczonych.

Otwarcie deklaracyj nastąpi w dniu 7 (19) października roku bieżącego o godzinie 10-éj z rana, w obec deklarantów, o ile się zgłoszą.

Warszawa, dnia 2 (14) września 1869 roku.
(Nr 472—2—3) (D. W.)

ROSYJSKIE TOWARZYSTWO

UBEZPIECZEŃ OD OGNIA,

Założone w roku 1827,

Z kapitałem w całości opłaconym

Cztery Miliony Rub. Sr.

i znacznemi funduszami zasobowemi,

przyjmuje wszelkie ubezpieczenia od pożarów, załatwia wynagrodzenia za poniesione szkody na zasadach słusznych; w razie zachodzących sporów poddaje się wyrokom tutejszych sądów i w tym celu obranem ma zamieszkanie prawne **w biórze Ajencyj Jeneralnéj na Królestwo Polskie w Warszawie przy ulicy Długiéj pod Nr 59 (nowy 11).**

Ajent Jeneralny
w Królestwie Polskiem,

Dr ROSENBLUM.

(Nr 446—5—24) (10929)

Patentowany automatyczny

PAROWY KOCIOŁ

Do prania bielizny,

z Fabryki **C. W. Runde** w Hannowerze.

Kocioł ten jest najważniejszym wynalazkiem obecnego wieku, przechodzi bowiem wszystkie inne metody prania i do nich należące Aparata.

Maszyna ta oczyszcza każdą delikatną webę, bez mozołu i bez użycia środków chemicznych, tylko przy pomocy zwyczajnego mydła i wody.

Główna Agencya dla Królestwa Polskiego w Domu Handlowo-Komisowym

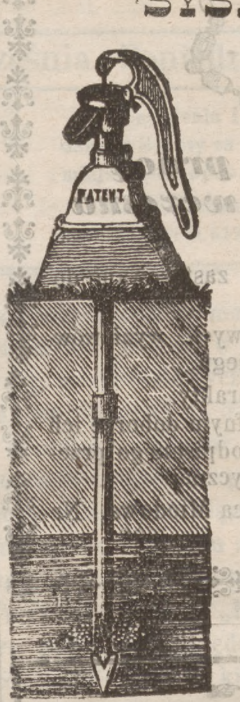
J. JULIUSBURGER & Comp.

Krakowskie-Przedmieście Nr 33, nowy ( )

(Nr 467—4—6)

STUDNIE ABISSYŃSKIE

SYSTEMU NORTONA.

Cena studni do wwiercania lub wbicia za pomocą kafaru składająca się z **pompy** i **30 stóp** rur z odpowiedniem świdrem lub spicem stalowym, stosownie do średnicy rur, od **rs. 35—50.**
Kompletny przyrząd do wbicia rur rs. 25.

EXTYNKTORY

czyli patentowane samodziałające sikawki gazowe po **rs. 50** z ładunkami.

AMERYKAŃKSIE

SIKAWKI POŻARNE I OGRODOWE
stosownie do wielkości od **rs. 8.**

Oraz

WSZELKIE

POTRZEBY TECHNICZNE

dla Cukrowni, Gorzelni, Browarów i w ogóle zakładów przemysłowych po cenach fabrycznych poleca

SKŁAD WYROBÓW TECHNICZNYCH

LEOPOLDA MEYER

przy ulicy Długiéj Nr 557 (nowy 32), na Potkańskiem.
(Nr 417 9—15) (10048)

FABRYKA

ŻELAZNYCH KASS BEZPIECZEŃSTWA

do przechowywania pieniędzy, dokumentów i kosztowności

OSTROWSKIEGO i Ski,

któréj skład główny mieści się przy ulicy Senatorskiéj pod Nr 473d, obok Kościoła,

ma zaszczyt polecić takowe po cenach następujących:

	calì wysoka	szeroka	głęboka	kosztuje		calì wysoka	szeroka	głęboka	kosztuje
Nr 00	27	22	14½	rs. 85	Nr 4	44	32	25	rs. 260
„ 0	28½	24½	21	„ 120	„ 5	48	32	25	„ 300
„ 1	30	25	23	„ 150	„ 6	54	34	25	„ 350
„ 2	34	27	24	„ 200	„ 7	66	36	28	„ 500
„ 3	40	30	25	„ 230	„ 8	72	48	26	„ 600

Kassy te wyrobione są z najlepszych blach angielskich, odpowiedniéj grubości, wypełnione surrogatami nieprzepuszczającemi cieplika, wewnątrz nielakierowane.

Zamki szaf Nr 1 – 8 są wynalazku **amerykanina Yal'ego. Za otworzenie takiego zamku innem jakiemkolwiek narzędziem a nie kluczem, wyznaczono podczas Wystawy Powszechnéj w Paryżu nagrodę 100,000 franków.** Wielu ślusarzy kusiło się bezskutecznie o tę nagrodę. W zamkach tych nie ma sprężyn, klucz płaski, składany, podobny do scyzoryka, nie robi obrotów w zamku, a temsamem nie jest narażony na złamanie się całkowite lub częściowe.

Zamek taki absolutnie nie może być otworzony czem innem jak oryginalnym kluczem.

Posiadając cenne przedmioty zamknięte w takiéj szafie, można być zupełnie o nie pewnym. We wszystkich szafach są osobne skarbczyki zamykane, a w większych są oprócz tego tajemne skrytki.

Te wszystkie zalety spowodowały nam znaczny odbyt na kassy, które dla wszystkich prawie Władz, Zarządów Dróg Żelaznych i najznaczniejszych domów bankierskich i prywatnych dostarczyliśmy.

☞ Posiadaczom szaf kassowych z zamkami innego systemu, gotowi jesteśmy przerabiać na system wyżéj opisany.

☞ Na ostatniéj Wystawie w Warszawie byliśmy zaszczyceni za swoje wyroby medalem złotym.

☞ Handlującym, biorącym na sprzedaż odstępujemy przyzwoity rabat.

(Nr 365) (8915)

POGADANKI POPULARNE

O EKONOMII POLITYCZNÉJ,

streszczone (z Bastiata) przez Henryka Elzenberga (odbitka z Gazety Handlowéj).

Wyszły w tych dniach i są do nabycia we wszystkich księgarniach. Skład główny w księgarnii B. Lesmana, przy ulicy Tłomackie Nr 739a.